

определенные достижения и просчеты, что, во-первых, подтверждает ее жизнеспособность, а во-вторых, не сдерживает ее дальнейшее совершенствование. Это связано, прежде всего, с динамичным формированием инфраструктуры фондов социального страхования и адаптацией их к рыночным реалиям с ориентацией на собственные экономические ресурсы.

Список использованных источников:

1. Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне страхування» // Відомості Верховної Ради України (ВВР).

2. Закон України від 11 березня 2014 року № 870-VII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гласності та прозорості у діяльності фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

3. Історичний аспект процесу виникнення та формування соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socadver.org.ua/storich№iy-aspekt-protsesuviniknennya-ta-formuvannyasots-alnogo-zabezpechennya>

Григораш М.С., Нечай Д.В.

студентки,

Науковий керівник: Хіміч К.І.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОДАТКІВ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ

Важливу роль у реалізації функцій держави відіграють податки. Вони є основою фіскальної макроекономічної політики, основним джерелом надходжень державного бюджету. Однак роль податків в економіці неоднозначна – будучи обов'язковим елементом економічної системи, вони нерідко є причиною соціальних конфліктів та інших суспільно-політичних непорозумінь.

Актуальність наукової роботи полягає в тому, що за допомогою податків держава досягає відносної рівноваги між суспільними потребами та ресурсами для їх задоволення.

Податок – це обов'язковий платіж, який справляється до бюджету з юридичних осіб (підприємств, установ, організацій) і громадян. Можна стверджувати, що податки – це економічне підґрунтя розвитку країни, джерело її фінансових можливостей, оскільки держава повинна гарантовано мати певний обсяг фінансових ресурсів для виконання функцій, передбачених конституцією країни, а саме: забезпечення функціонування державного управління, системи освіти, науки, охорони здоров'я, утримання армії для здійснення зовнішньої оборони тощо.

Сутність податків ґрунтовно висвітлив Дж. Мілль. Податок він розглядав як плату підприємств за сприятливі умови господарювання і визначив вихідні засади організації податкових відносин у суспільстві: рівномірність оподаткування як рівноцінність жертвування; звільнення від оподаткування мінімального доходу; підвищення оподаткування тимчасових доходів або доходів, одержаних без особливих зусиль, порівняно з постійними джерелами доходів; виведення зі складу оподатковуваних об'єктів інвестицій та заощаджень; помірний рівень фіскального навантаження; оподаткування як доходу, так і капіталу [6].

Важливим напрямом регулюючої ролі податків є вплив на інвестиційну діяльність в країні. Формування податкової політики здійснюється із врахуванням обґрунтованих напрямів соціально-економічного розвитку країни, спрямовується на забезпечення сприятливого макроекономічного середовища, стабілізацію та прозорість системи державних фінансів, достатніх темпів економічного зростання.

Враховуючи вище сказане можемо зазначити, що соціально-економічна сутність податків полягає у тому, що за допомогою податків, держава досягає відносної рівноваги між суспільними потребами та ресурсами для їх задоволення. Саме сутність податків як економічної категорії, появляється через ті функції, які вони виконують. Тому необхідно зазначити, що дослідженню функцій податків присвячено праці багатьох дослідників.

Розглядаючи об'єктивність функцій податків, Ю. Самура [10] сформулював вихідні засади побудови фіскально-економічної системи ринкового типу: рівномірність розподілу податкового тягаря, нейтральність податків, рівність і соціальна справедливість, структуризація податкової системи відповідно до потреб економічного зростання; простота й доступність податкового законодавства, зведення до мінімуму витрат з адміністрування податків. Л. Кошембар [4] акцентує увагу на відповідності напрямів податкового впливу цілям і пріоритетам економічної політики держави, формуванні оптимального співвідношення фіскальної і регулюючої функції податків. С. Міщенко [7] справедливо зауважує, що орієнтація податкової системи України на реалізацію винятково фіскальної функції істотно звужує можливості податкових органів щодо регулювання економічних відносин і вказує на необхідність посилення стимулюючої функції податків. Акцентуючи увагу на низькій ефективності галузевих податкових пільг, зокрема у лісовому господарстві [3], обмеженості диференціації ставок базових податків [5] тощо. Ю. Іванов дотримується бі-функціонального підходу до податків як економічної категорії з виділенням фіскальної та регулюючої функцій [2].

О. Пурденко головною метою політики держави у сфері оподаткування визначає фіскальну функцію, через яку реалізується головне призначення податків – формування і мобілізація доходів бюджету, решту функцій оподаткування він визначає похідними [9].

Фіскальна функція податків передбачає реалізацію головного суспільного призначення податків – формування грошових ресурсів держави для фінансування суспільних потреб [1]. Вона притаманна усім податкам, але може по-різному проявлятися в різних соціально-економічних формаціях. Так,

за умов тоталітарного режиму фіскальна функція має регресивний характер з конфіскаційними елементами [8].

Найбільш обґрунтованим є біфункціональний підхід до податків як економічної категорії з виокремленням фіскальної та регулювальної функцій. В межах фіскальної функції доцільно виокремлювати контрольну підфункцію, оскільки податки є певними сигналізаторами якісних і кількісних вартісних пропорцій у соціально-економічному житті суспільства, які склалися внаслідок перерозподілу частини вартості ВВП і національного доходу, однак, як було доведено вище, її недоцільно виокремлювати в окрему функцію. Розвиток соціально-економічної категорії «податок» у сучасних умовах дає підстави в межах регулювальної функції виокремлювати такі підфункції як: стимулювальну (стримувальну), соціальну.

Виступаючи засобами фіску та інструментами втручання в розподільчі і перерозподільчі фінансові процеси податки сигналізують про кількісні та якісні співвідношення між складовими вартісної структури суспільного відтворення. Як наслідок, це створює передумови для використання податків як інструментів контролю. Таким чином, можна виділити третю функцію податків – контролюючу.

Розглянувши вище сказані дослідження можемо зробити висновок, що головним функціями податку є фіскальна, регулююча та контрольна.

Отже, можна зробити такий висновок, що податки пройшли тривалу еволюцію розвитку від безсистемних платежів у натуральній формі до постійного і вагомого джерела державних доходів. Найбільшого розвитку податки досягають у сучасних умовах змішаної економіки, оскільки вони не лише відіграють провідну роль у системі фінансових відносин, а й згладжують недоліки ринкового саморегулювання. Податки є безальтернативним джерелом формування доходів бюджету держави та багатофункціональним інструментом перерозподілу ВВП з метою соціального забезпечення громадян і досягнення стійкого економічного зростання.

Кожен податок є не лише носієм фіскальних відносин, а й виконує певну регулюючу та контрольну функції. Ефективність реалізації податкової політики держави значною мірою визначається ефективністю розподілу податкового навантаження. Це питання повинно стати предметом подальших наукових досліджень в аналізованій нами галузі.

Список використаних джерел:

1. Веремчук Д.В. Структурно-декомпозиційний аналіз економічної природи податкової політики держави / Д.В. Веремчук, Л.О. Гаряга. – К., 2012. – 53 с.
2. Іванов Ю.А. Функції податків та податкове регулювання: формування ринкової економіки в Україні / Ю.А. Іванов. – К., 2009. – 43 с.
3. Ільницька-Гикавчук Г.Я. Фінансовий механізм екологічно збалансованого лісокористування / Г.Я. Ільницька-Гикавчук. – Р., 2009. – 20 с.
4. Кошембар Л.О. Механізм удосконалення системи економічної безпеки суб'єктів господарювання на основі оптимізації оподаткування / Л.О. Кошембар. – К., 2009. – 21 с.
5. Клепікова-Чинова Ю.В. Проблеми правового регулювання податкових відносин у системі державного управління / Ю.В. Клепікова-Чинова. – Х., 2009. – 151 с.

6. Мілль Д.С. Основи політичної економії: вплив суспільного розвитку на виробництво і розподіл / Д.С. Мілль. – М.: Прогрес, 1981. – 448 с.
7. Міщенко С.Г. Податкове стимулювання економічного росту / С.Г. Міщенко. – Д., 2008. – 36 с.
8. Огоновський А.Р. Етапи еволюції податків та засади реформування національної податкової системи / А.Р. Огоновський. – Л., 2007. – 201 с.
9. Пурденко О.А. Специфіка функцій податків у галузі електроенергетики сфери матеріального виробництва / О.А. Пурденко. – К., 2010. – 91 с.
10. Самура Ю.О. Регулювання фіскальних систем в економіках перехідного типу / Ю.О. Самура. – Л., 2002. – 18 с.

Гуцол А.А.

студент,

Науковий керівник: Нікітішин А.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Перехід України до ринкових відносин вимагає стимулювання підприємництва, а саме створення і розвитку малих та середніх підприємств. Оскільки, малий та середній бізнес спроможний створити більшу кількість робочих місць, володіє високим інвестиційним потенціалом та здатний оперативно підлаштовуватися до нових економічних змін.

Не дивлячись на ряд переваг, що мають малі та середні підприємства, опитування, що було розроблене Інститутом стратегічного аналізу й розвитку підприємництва, демонструє, що в перші три роки існування лише 68% зареєстрованих господарюючих суб'єктів можуть акліматизуватися й упоратися з тими проблемами що виникають [4, с. 71].

Необхідними діями, щодо покращення діяльності розвитку малих та середніх підприємств надання ширших прав щодо управління власною діяльністю. Наприклад, зменшення податкових навантажень при зміні організаційно-правової форми ведення діяльності. На початкових етапах розвитку більшість підприємців реєструють свою справу за статусом фізичної особи, проте в разі розширення підприємства, може виникнути потреба в перереєстрації в юридичну особу. Доцільним видається надання платникові податку можливості виключити з бази оподаткування бюрократичні витрати, пов'язані зі зміною організаційно-правової форми ведення підприємницької діяльності.

Одним з пріоритетних напрямків державної підтримки має стати введення податкових пільг для новостворених підприємств, оскільки на законодавчому рівні не передбачено додаткових пільг. Так, наприклад, у Сінгапурі передбачені